

นันทา คุณรัตนศิริ รัตติกาล เกิดชื่น และ ปัทมาภรณ์ คงขุนทด : รูปแบบอาจารย์พยาบาลที่พึงประสงค์ของวิทยาลัยพยาบาล ในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข. (THE DESIRABLE CHARACTERISTIC MODEL OF NURSING INSTRUCTORS OF THE NURSING COLLEGES UNDER THE JURISDICTION OF PRABOROMARAJCHANOK INSTITUTE OFFICE OF THE PERMANENT SECRETARY, MINISTRY OF PUBLIC HEALTH) 144 หน้า ISBN 974-506-732-6

การวิจัยเรื่องรูปแบบอาจารย์พยาบาลที่พึงประสงค์ของวิทยาลัยพยาบาล ในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข เป็นการวิจัยเชิงบรรยายมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบอาจารย์พยาบาลที่พึงประสงค์ ของวิทยาลัยพยาบาล ในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข โดยการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 เป็นการร่างรูปแบบอาจารย์พยาบาลที่พึงประสงค์ โดยการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพยาบาล และการระดมความคิดเห็นจากผู้บริหาร และคณาจารย์วิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ขั้นตอนที่ 2 เป็นการศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบอาจารย์พยาบาลที่พึงประสงค์ โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์พยาบาลทั้งหมดจำนวน 1,034 คน จากวิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข จำนวน 31 แห่ง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่อาจารย์พยาบาลแสดงความคิดเห็นในเรื่อง 1) คุณลักษณะและบทบาทหน้าที่ ที่พึงประสงค์ของอาจารย์พยาบาล 2) คุณลักษณะและบทบาทหน้าที่ของตนเอง 3) คุณลักษณะและบทบาทหน้าที่ของอาจารย์พยาบาล ในวิทยาลัยต้นสังกัดของอาจารย์พยาบาลผู้ตอบแบบสอบถาม การตรวจคุณภาพของเครื่องมือด้านความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน และหาความเที่ยงของเครื่องมือได้เท่ากับ 0.98 เก็บรวบรวมข้อมูลจากการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ จำนวน 1,034 ฉบับ ได้แบบสอบถามคืนจำนวน 778 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 75.24 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติบรรยายในการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ และทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะและบทบาทหน้าที่ที่พึงประสงค์ของอาจารย์พยาบาล กับค่าเฉลี่ยคะแนนคุณลักษณะและบทบาทหน้าที่ของตนเอง โดยใช้สถิติ (t-test)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ความคิดเห็นต่อคุณลักษณะและบทบาทหน้าที่ ที่พึงประสงค์ของอาจารย์พยาบาล ที่มีความสำคัญเรียงตามลำดับคือบทบาทหน้าที่ด้านการสอน ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล คุณลักษณะด้านวิชาการ และบทบาทหน้าที่ด้านการผลิตและพัฒนาผลงานวิชาการ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.68, 4.67, 4.59 และ 4.50 ตามลำดับ) ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและความเป็นประชาธิปไตย และด้านบริการวิชาการแก่สังคม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.48, 4.41 ตามลำดับ)

2. ความคิดเห็นต่อคุณลักษณะและการปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ของอาจารย์พยาบาล มีความเห็นอยู่ในระดับมาก 5 ด้าน เรียงตามลำดับ ได้แก่ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล บทบาทหน้าที่ด้านการสอน คุณลักษณะด้านวิชาการ บทบาทหน้าที่ด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและความเป็นประชาธิปไตย และบทบาทหน้าที่ด้านบริการวิชาการแก่สังคม ($\bar{X}$ = 4.22, 4.15, 4.02, 4.00 และ 3.57 ตามลำดับ) ส่วนบทบาทหน้าที่ด้านการผลิตและพัฒนาผลงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.40)

3. ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณลักษณะและบทบาทหน้าที่ ที่พึงประสงค์ของอาจารย์พยาบาล สูงกว่า คุณลักษณะและบทบาทหน้าที่ของตนเองทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

4. ภาพรวมคุณลักษณะและการปฏิบัติบทบาทหน้าที่ของอาจารย์พยาบาลในวิทยาลัย ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ที่กลุ่มตัวอย่างอาจารย์จำนวนมากกว่าร้อยละ 75 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับดีมีจำนวน 2 ข้อ คือ ในเรื่องไม่ประพฤติตนในทางเสื่อมเสียต่อสถาบันและวิชาชีพ และ เป็นพลเมืองดี ปฏิบัติตนตามกฎหมาย ประเพณีและวัฒนธรรมของสังคมไทย (ร้อยละ 78.40 และ 76.50) คุณลักษณะ ในด้านวิชาการที่กลุ่มตัวอย่างอาจารย์จำนวนมากกว่าร้อยละ 75 มีความคิดเห็นว่าเป็นอยู่ในระดับดี คือ สำเร็จการศึกษาอย่างน้อยระดับปริญญาโทและมีพื้นฐานการศึกษาในระดับปริญญาตรีทางการพยาบาล และ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสาระวิชาทางการพยาบาล (ร้อยละ 83.00 และ 76.50) และบทบาทหน้าที่ด้านการสอนที่กลุ่มตัวอย่างจำนวนมากกว่าร้อยละ 75 มีความเห็นว่าเป็นอยู่ในระดับดี คือ ปฏิบัติการพยาบาลถูกต้องตามหลักการพยาบาลเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน (ร้อยละ 77.40)

จำนวนอาจารย์ที่มีความคิดเห็นว่าคุณลักษณะและการปฏิบัติบทบาทหน้าที่ของอาจารย์พยาบาล ด้านการผลิตและพัฒนาผลงานวิชาการ ด้านการบริการวิชาการแก่สังคม และด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและความเป็นประชาธิปไตย อยู่ในระดับดี มีจำนวนน้อยกว่า ร้อยละ 75 ทุกข้อ

5. รูปแบบอาจารย์พยาบาลที่พึงประสงค์พิจารณาตามคุณลักษณะและบทบาทหน้าที่ของอาจารย์พยาบาลทั้ง 6 ด้าน โดยเรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ บทบาทหน้าที่ด้านการสอน มีความสำคัญมากที่สุด รองลงมาคือ คุณลักษณะส่วนบุคคล คุณลักษณะด้านวิชาการ บทบาท

หน้าที่ด้านการผลิตและพัฒนาผลงานวิชาการ บทบาทหน้าที่ด้าน
การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและความเป็นประชาธิปไตย และบทบาทหน้าที่ด้านการผลิตบริการ
วิชาการแก่สังคม ตามลำดับ

จากผลการวิจัยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการพัฒนาอาจารย์ให้มีคุณลักษณะและ
บทบาทหน้าที่ที่พึงประสงค์ทั้ง 6 ด้าน โดยจัดตั้งศูนย์พัฒนาอาจารย์ ในวิทยาลัยพยาบาลที่มีศักยภาพ
เพื่อพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติบทบาทหน้าที่ของอาจารย์พยาบาลที่พึงประสงค์ทั้ง 6 ด้าน

Nunta Khunratanasiri, Rattikarn Kerdchuen, Patamaporn Khongkootot. : The Desirable Characteristic Model of Nursing Instructors of the Nursing Colleges under the jurisdiction of Praboromarajchanok Institute Office of the Permanent Secretary, Ministry of Public Health : 144 pp. ISBN 974-506-732-6

This descriptive research project was conducted to develop the Desirable Characteristic Model of Nursing Instructors of the Nursing Colleges under the jurisdiction of Praboromarajchanok Institute. The study was divided into 2 phases. In phase 1, the desirable characteristic model of nursing instructors was drafted through literature review, in-depth interview of experts in nursing education, and brainstorming the administrators and instructors of the nursing colleges under the jurisdiction of Praboromarajchanok Institute. In phase 2, the effectiveness of the model was examined by surveying 1,034 nursing instructors from 31 nursing colleges under the jurisdiction of Praboromarajchanok Institute Office of the Permanent Secretary, Ministry of Public Health.

A questionnaire was used to ask the sample for their opinions toward 1) desirable characteristics and roles of nursing instructors, 2) their actual characteristics and roles, and 3) actual characteristics and roles of the instructors of the whole college they were working. The content validity of the instrument was approved by 5 experts and a coefficient alpha of 0.98 was found for the reliability. 1,034 questionnaires were posted to the sample and 778 questionnaires were returned. The return rate was 75.24%. Means and standard deviation were used to analyze the opinions on desirable characteristics and roles of the instructor while t-test was used to examine the difference between the mean scores of desirable and actual characteristics and roles.

The findings are summarized as follows:

1. The sample rated the desirable characteristics and roles of the instructors very high for Role of Teaching, Personal Characteristics, Academic Characteristics, and Role of Producing and Developing Academic Work ($\bar{X}$ = 4.68, 4.67, 4.59, and 4.50 respectively) and high for

Conservation of Art and Culture and Democrat and Academic Service for Society ($\bar{X} = 4.48$, and 4.41 respectively).

2. Their actual characteristics and roles were rated high for Personal Characteristics, Academic Characteristics, Role of Teaching, Conservation of Art and Culture and Democrat and Academic Service for Society ($\bar{X} = 4.22, 4.15, 4.02, 4.00$, and 3.57 respectively) while the Role of Producing and Developing Academic Work was rated at moderate level ($\bar{X} = 3.40$).

3. There were statistically significant differences between desirable and actual characteristics and roles for all aspects ($p .001$).

4. For actual characteristics and roles of the instructors of the whole college, there were only two items for Personal Characteristics, and two items for Academic Characteristics rated at good level by over 75 % of the sample. These were “do not behave in the way that will defame the institution and profession” and “be good citizen, obey laws, traditions and culture” (78.40 % and 76.50 %) for Personal Characteristics and “minimum educational qualification at Masters degree with nursing education background” and “knowledgeable in nursing content” (83.00 % and 76.50 %). For Role of Teaching, more than 75 % of the sample rated only one item at good level. This was “practice correctly in the nursing process and behave role model for student” (77.40%). Less than 75 % of the sample rated all items of other aspects at good level.

5. The Desirable Characteristic Model of Nursing Instructors was determined regarding characteristics and roles of instructors from the most important to the less important as following : Roles of Teaching, Personal Characteristics, Academic Characteristics, Role of Producing and Developing Academic Work, Conservation of Art, Culture and Democrat and Academic Service for Society